

Eindadvies Platform Onderwijs2032

Toekomstgericht onderwijs moet voldoen aan:

- Leerlingen doen kennis en vaardigheden op door creatief en nieuwsgierig te zijn.
- Leerlingen vormen hun persoonlijkheid.
- Leerlingen leren om te gaan met vrijheid en verantwoordelijkheid. Ook leren ze over grenzen heen te kijken.
- Leerlingen leren de kansen van de digitale wereld te benutten.
- Leerlingen krijgen betekenisvol onderwijs op maat.

Deze kenmerken vragen om een nieuwe koers in het onderwijs. Het is belangrijk dat leerlingen een vaste basis van kennis en vaardigheden opdoen. Die kunnen ze verdiepen en verbreden op basis van hun eigen mogelijkheden en interesses. Toekomstgericht onderwijs gaat niet alleen om vakinhoudelijke onderwerpen: het stelt ook actuele maatschappelijke vraagstukken en vragen van leerlingen centraal. Het is belangrijk dat leerlingen leren om te denken en te werken over de grenzen van vakken heen. Ze ervaren meer samenhang tussen verschillende vakken. Ook werken ze op school aan hun persoonlijke ontwikkeling.

Acht domeinen:

A. Taal & Cultuur

Binnen het domein Taal & Cultuur gaat het om de rol van cultuur in de samenleving. Leerlingen krijgen inzicht in hun eigen cultuur en die van anderen. Ook leren ze hoe cultuur kan worden uitgedrukt in taal en kunst. Ze maken kennis met bijvoorbeeld literatuur, muziek, cultureel erfgoed, theater en beeldende kunst. Ook leren ze over verschillende vormen van religie.

B. Natuur & Technologie

Binnen het domein Natuur & Technologie leren leerlingen biologische, technische en natuurkundige verschijnselen begrijpen en onderzoeken. Ze leren (innovatieve) producten te maken, waarbij ze kennis uit verschillende vakgebieden kunnen inzetten. Naast inhoudelijke kennis gaat het binnen dit domein om vaardigheden als modelleren, onderzoeken en ontwerpen. Het domein Natuur & Technologie is onlosmakelijk verbonden met wiskunde.

1. *Wat zorgt ervoor dat de mens psychisch en fysiek gezond blijft of wordt?*
2. *Wat is de impact van technologieën en technieken op ons bestaan?*

C. Mens & Maatschappij

Binnen het domein Mens & Maatschappij leren leerlingen vanuit verschillende perspectieven naar de samenleving te kijken:

- Historisch perspectief: welke impact hebben gebeurtenissen van nu en uit het verleden op de samenleving?
 - Geografisch perspectief: hoe zitten de eigen leefomgeving, Nederland, Europa en de rest van de wereld in elkaar?
 - Politiek, economisch en maatschappelijk perspectief: hoe kun je kijken naar bestuur, welvaart en samenleven?
1. *Hoe houden we onze omgeving leefbaar voor ons en voor de komende generaties?*
 2. *Hoe zorgen we voor een rechtvaardige en veilige leefomgeving?*
 3. *Hoe blijft een land welvarend en krijgt iedereen kansen?*

D. Burgerschap

Het Platform vindt dat alle scholen de taak hebben om leerlingen te leren hoe een democratie werkt, wat daarin de spelregels zijn en welke normen en waarden een rol spelen. Dat is belangrijk in een samenleving met veel verschillende (religieuze) opvattingen en culturen.

De school is een belangrijke oefenplaats om burgerschapsvaardigheden in de praktijk te brengen. Op school leren leerlingen samen te leven en te werken, met spelregels om te gaan, hun eigen mening te vormen en die van anderen te respecteren. Ook ontdekken leerlingen er hun eigen positie in de samenleving en komen ze erachter hoe ze zelf een bijdrage kunnen leveren aan hun wijk, regio, land en de wereld. Met andere woorden: leerlingen ontwikkelen zich tot verantwoordelijke wereldburgers.

De onderdelen zijn:

- Werking en belang van de democratische rechtsstaat
- Betekenis van mensenrechten en kinderrechten voor het dagelijkse (samen)leven
- Sociale vaardigheden en omgangsvormen
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid

E. Digitale Vaardigheden

In de huidige informatiesamenleving groeien leerlingen op met (digitale) media. Maar dat betekent niet dat het duiden, verzamelen en zelf creëren van digitale informatie vanzelf gaat. Daarom wil het Platform Onderwijs2032 hier in de kern van het onderwijs aandacht aan besteden. Het gaat om werken en leren in de digitale wereld en leren omgaan met nieuwe technologieën. Deze 'digitale geletterdheid' bestaat uit vier onderdelen:

Basiskennis van ICT

Informatievaardigheden

Mediawijsheid

Computational thinking

Dit laatste draait om vaardigheden die nodig zijn om complexe problemen op te lossen, zoals logisch redeneren, het herkennen van patronen en systematisch denken. Leerlingen kunnen dat leren door zelf technologie te gebruiken, zoals door kennis te maken met programmeren en door te experimenteren met 3D-printers.

F. Taalvaardigheid

Nederlandse taalvaardigheid

Een goede beheersing van de Nederlandse taal is onmisbaar om in de samenleving te kunnen deelnemen. Daarom blijft Nederlands in toekomstgericht onderwijs een kernvak. Wel is het daarbij belangrijk om de vier vaardigheden die bij een taal horen – lezen, spreken, luisteren en schrijven – meer in samenhang aan te bieden. Nu staan deze vaardigheden vaak los van elkaar, terwijl ze elkaar juist kunnen versterken. Ook vindt het Platform het belangrijk dat taalvaardigheid ook in andere vakgebieden meer aandacht krijgt. Ook in lessen over bijvoorbeeld geschiedenis en aardrijkskunde is het van belang dat leerlingen teksten leren schrijven of een opdracht leren presenteren.

Daarnaast pleit het Platform voor meer aandacht voor *functionele* taalvaardigheid op school. Dat betekent dat leerlingen leren hoe ze taal in de praktijk kunnen inzetten. Naast dit inzicht in verschillende communicatiemiddelen vindt het Platform het ook belangrijk dat leerlingen (kritisch) leren omgaan met digitale teksten en beelden: begrijpend kijken en luisteren. Leesplezier bevorderen én behouden zijn belangrijke doelen.

Engelse taalvaardigheid

Naast Nederlands wordt de Engelse taal steeds belangrijker. Met name in het basisonderwijs verdient Engels meer aandacht. Het Platform benadrukt dat Engels op jonge leeftijd spelenderwijs moet worden aangeleerd, bijvoorbeeld in de vorm van liedjes en spelletjes. Net als bij het Nederlands is het van belang dat de school de vaardigheden lezen, spreken, luisteren en schrijven zoveel mogelijk in samenhang aanbiedt.

G. Rekenvaardigheid

Leerlingen hebben vaardigheid in rekenen en wiskunde nodig om in de samenleving te kunnen functioneren. Rekenen en wiskunde helpen leerlingen om informatie te duiden, ordenen en structureren. Daarnaast leren leerlingen grafieken, statistieken, tabellen en modellen te begrijpen en die kritisch tegen het licht te houden. Volgens het Platform zijn het kritisch kijken naar dit soort statistische informatie en probleemoplossend denken belangrijke onderdelen rekenvaardigheid. De nadruk komt daardoor niet meer alleen te liggen op basisvaardigheden.

H. Vakoverstijgende vaardigheden

Sommige vaardigheden zijn niet direct te koppelen aan een bepaald vakgebied: de vakoverstijgende vaardigheden. Die worden volgens het Platform steeds belangrijker in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Leerlingen hebben ze nodig om deel te nemen aan de maatschappij, om hun persoonlijkheid te ontwikkelen en om een leven lang te blijven leren. Het Platform vindt het essentieel dat onderstaande vijf vaardigheden een plek krijgen in de kern van het onderwijs. Deze vaardigheden worden altijd verbonden met concrete vakinhouden. Ze staan dus niet op zichzelf.

- Leervaardigheden
- Creëren
- Kritisch denken
- Probleemoplossend vermogen
- Samenwerken